

Poděkování předplatitelům a podporovatelům

Děkuji všem předplatitelům a podporovatelům časopisu *Laissez Faire* za příspěvky na rok 2005. Desítky předplatitelů se rozhodly podpořit šíření časopisu a přispěly částkou převyšující standardní stokorunové předplatné. Díky společné podpoře se nám daří v časopise *Laissez Faire* obhajovat svobodu jednotlivce již osmý rok.
Za občanské sdružení *Laissez Faire*, Petr Mach

Infekce levicového liberalismu

JOZEF KUČERÁK

Za socialismu se říkala anekdota o návštěvě amerického symfonického orchestru v Moskvě. Americký dirigent debatoval s moskevským kolegou. Ten se chlubil, že u nich neexistuje antisemitismus, že prý v jeho orchestru je deset Židů, a ti mají stejné postavení jako všichni ostatní. „To je zajímavé,“ říká americký host, „i v mém orchestru jsou určitě Židé, jen vůbec nevím kolik.“

Uběhlo několik let, socialismus ve východní Evropě padl, ale moskevská obdoba symfonického orchestru se již stihla přestěhovat do USA a západní Evropy. A odtud znovu přichází v propracovanější podobě a v širším záběru k nám. Celá společnost se stává takovým symfonickým orchestrem – čím menší pozornost se věnuje hudbě, tím větší důraz se klade na zastou-

pení, kvóty, rovnost, nediskriminaci, toleranci, pozitivní diskriminaci či zvýhodnění někoho nebo něčeho.

Důvod tohoto comebacku je jednoduchý. Postkomunistům v bývalých socialistických zemích se výrazně zmenšilo bojové pole za znovunávrat komunismu. S potěšením však zjistili, že v západních zemích nalézají pevné spojení, kteří cílevědomě usilují o socialismus anebo kteří ve své horlivosti či naivitě ani nevědí, nakolik jsou jejich činy jako vystřižené z manuálů učitelů marxismu. Diktatura proletariátu a třídní boj už nejsou hesla dne, dnešní levičáci zato vědí, že společnost se dá úspěšně změnit kulturní revolucí. A aby to bylo přitažlivější, stačí se přihlásit k liberalismu, dát mu levicový, kolektivistický obsah a vlna kulturní revoluce už potom přitahuje všechny inženýry a projektanty sociálních změn.

Zaručená je zejména popularita mezi intelektuály. Vždyť kolik z nich nekoketuje s vidinou nové, lepší, spravedlivější společnosti? Jak uvedl představitel klasického liberalismu, Friedrich August von Hayek „Spekulace o možné úplné rekonstrukci společnosti uspokojují chuť intelektuála mnohem více než praktičtější a krátkodobé úvahy těch, kteří se snaží o pozvolné zlepšování stávajícího pořádku“.

Infekce tohoto levicového liberalismu postihuje zejména umění, kulturní, společenské, výzkumné a vzdělávací profese. Umělci, pedagogové, filmoví režiséři, novináři, filmové a rockové idoly se přímo předhánějí v nenávisti vůči tradičnímu kapitalismu a jeho morálním normám, aby vytvořili lepší svět, svět svobody, tolerance, rovnosti všech idejí, náboženství, kultur, pohlaví, ras, sexuálního zaměření, svět hodnotového relativismu a nihilismu. Každého, kdo projeví vyhraněný názor, kdo chce odlišovat dobro od zla, civilizo-

vanost od barbarství, úctu k životu od terorismu či sebevražedné útoky od ochrany před nimi, považují za dogmatika a netolerantního člověka.

Pro levicové liberály neexistují žádné všeobecné pravdy, které by stály nad člověkem, nad společností. Pravdou je pro ně vše, co podle nich rozšiřuje svobodu a rovnost. Proto odhazují všechny normy, zvyky, tradice jako zbytečnou přítěž, jako předsek. A toleranci rozšiřují na vše, co se dosud považovalo za nenormální, neetické nebo neslušné.

Levicově-liberální superstát

Ani levicoví liberálové v našich domácích podmínkách nechtějí nijak zaostávat za touto revoluční vlnou formování nového světa. Vždyť podmínky jsou momentálně velmi příznivé. Stačí odkoukat, co se děje v zemích na západ od nás, podpořit to argumentem, že jde o aplikaci zkušeností z vyspělých zemí a vše to ještě pojistit kampaní za podporu návrhu ústavy Evropské unie. Vždyť v jednom superstátu s jednou ústavou budou přeci – když ne hned, tak postupně – platit stejná pravidla rovnosti a tolerance od Čiernej nad Tisou až po Lisabon.

Rovnost a tolerance levicových liberálů má však jednu „malou“ výjimku: nesouhlasný názor a postoj vůči nim se netoleruje. Na revoluční cestě k rovnosti je potřeba vyloučit všechny, kdo o této cestě pochybují, dát jim známku netolerantnosti a později uzákonit i možnost jejich potrestání.

Práva menšin místo práv lidí

Na jedné straně tedy tolerance životního stylu bez hodnot, na druhé straně vědomé i nevědomé vládnutí netolerantního

(Pokračování na str. 2)

Studujete VŠE?

Zaregistrujte si na letní semestr

ZDANĚNÍ – TEORIE A POLITIKA (DET465)

...pravomoc vybírat daně, teorie a praxe daňových úniků, reforma penzijního systému, rovná daň, daně v ČR, daně na financování EU, daňová harmonizace vs. daňová konkurence, alternativy daní...

EVROPSKÁ MĚNOVÁ INTEGRACE (MTP419)

...měnová integrace a desintegrace v historii, teorie optimálních měnových oblastí, přínosy a náklady zavedení eura, ražebné v EMU, problémy Paktu stability a růstu...

Předměty vyučuje:

Ing. Petr Mach, PhD.

Infekce...

(Dokončení ze str. 1)

Velkého Bratra v podobě komor, asociací, odborů, menšinových sdružení a úderek, výborů pro rovnost pohlaví (jaký to výstižný název!), zákonů, nařízení a represí, který bude sledovat, zda jste nedej bože neřekli vtip na adresu homosexuálů, Rómů, nebo nějakých jiných menšin, jestli jste neřekli nějaký názor, nevytvořili dílo, nena-psali myšlenku, se kterou by Velký bratr neso-hlasil, jestli jste nedej bože nenarušili integritu osobnosti svého dítěte, když jste ho plácli po zadku nebo po ruce, jestli jste jako soukromý zaměstnavatel náhodou neupřednostnili zaměstnaní matky s dětmi před Rómem nebo homosexuálem – anebo opačně. Protože se svým soukromým majetkem už nebudete mít právo na vlastní hodnotový systém.

Možná se jako rodič budete brzy zodpovídat i za to, že jste na svém dítěti spá-

chali násilí, když jste mu ještě jako nepno-letému vštěpovali nějaké ideje a hodnoty a nečekali s tím na jeho dospělost. Jestli jste se dosud nemuseli zajímat o intimní zá-ležitosti lidí ve svém okolí nebo na pracovišti, nyní už budete muset ve vlastním zá-jmu sledovat, kdo je homosexuálem či pří-slušníkem jakékoliv menšiny, abyste nebyli obviněni a potrestáni za netolerantnost a za porušování předepsané „rovnosti“.

Je to ten správný život pro většiny i menšiny? Nebudou v takovéto společnosti všichni poraženími? Nestává se člověk bezduchou, sterilní figurou na šachovnici představ a zákonů novodobých „liberálů“? Není to zas jen jedna z cest ke komunismu?

Budeme dále postupovat ke katastrofě ztráty individuálních svobod? Bude vládnout už jen nastupující kult „tolerance“, antidiskriminace, kult menšin, ve kterém se úplně vytratí jedinečnost člověka, jeho individualita? Bude se ještě dlouho hrát divadlo, ve kterém se stále více lidí postupně

„zaškatulkuje“ do nějaké menšiny a bude žádat další práva nad rámec přirozených práv člověka? O jaká práva tu jde? Nadlidská, mimolidská?

Někteří filozofové říkají, že v době, kdy se vytrácí ve společnosti individuální svobody a rozpadá se systém hodnot, obnovují se myšlenky konzervativismu. Toho konzervativismu, který navenek paradoxně, ale obsahově zákonitě navazuje i na původní myšlenky klasického liberalismu.

Společné východisko klasického liberalismu a konzervativismu, kterým je orientace na člověka s jeho svobodnou vůlí a možností svobodné volby rozpoznávat dobro a zlo, umožňuje, aby liberálové i konzervativci existovali – i když v tenzi – vede sebe. Jinak nám hrozí, že se k nám přes západ vrátí moskevský symfonický orchester a poslouchat budeme už jen nelidskou kakofonií.

Autor je bývalým místopředsedou vlády Slovenské republiky pro ekonomické reformy

Antidiskriminační politika je omezování svobody

TOMÁŠ HANZÁK

Tzv. „antidiskriminační“ politika je systém zákonů, směrnic a vyhlášek, které zakazují lidem v jistých situacích diskriminovat jiného člověka. V této oblasti plně podléháme regulím EU, která zakazuje „jakoukoliv diskriminaci, zejména na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického či sociálního původu, geneticky daných vlastností, jazyka, náboženského vyznání či přesvědčení, politického či jiného smýšlení, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, původu, postavení, věku či sexuální orientace.“

Diskriminace legální a ilegální

O diskriminaci se dnes hovoří při výběru zaměstnanců, poskytování restauračních a ubytovacích služeb, pronajímání bydlení, prodeji zboží apod. Ve všech těchto případech činíme rozhodnutí (např. koho zaměstnáme), a to podle nějakých kritérií. Stát nám přitom říká, která kritéria můžeme při rozhodování legálně používat (např. vzdělání uchazeče o zaměstnání) a použití jakých kritérií je jakožto diskriminační zakázané (např. věk uchazeče o zaměstnání).

Nezákonný je tak např. výběr zaměstnance podle jeho fyzického vzhledu či výběr zákazníků restaurace podle jejich barvy pleti. Naproti tomu legální je výběr zaměstnavatele podle jeho fyzického vzhledu či výběr restaurace podle barvy pleti obsluhy.

Jak je z uvedených příkladů vidět, zcela symetrická rozhodování jsou mnohdy klasifi-

kována rozdílně z hlediska jejich legálnosti (zaměstnavatel nesmí, uchazeč o práci může). Kriminalizováno zatím není spotřebitelské rozhodování anebo čistě „nekomerční“ jednání, jako je výběr přátel. Nicméně doména diskriminace se neustále rozšiřuje, takže co není dnes, může být zítra. Zde je prostor pro antiutopické sci-fi romány.

Máme morální právo diskriminovat

Podstatou svobody člověka je právo na osobní vlastnictví (v nejširším smyslu), tedy právo se v jeho sféře svobodně rozhodovat. Nabízeli nám život několik možností jak naložit se svým majetkem (penězi, tělem, volným časem...), musíme tyto možnosti podle nějakých kritérií zhodnotit a rozlišit je (tj. diskriminovat) na více a méně přitažlivé. Nejlépe hodnocenou variantu si potom vybereme a budeme ji realizovat, zatímco ostatní zavrhneme.

Předmětem našeho rozhodování může být případná spolupráce s jiným člověkem. Pokud se rozhodujeme, jestli s ním přistoupíme na oboustranně dobrovolnou spolupráci, neomezujeme tím jeho svobodu. Na tuto spolupráci nemá dotyčný žádný nárok a říci, že jej odmítnutím spolupráce poškozujeme ve stejném smyslu, jako když zloděj poškozujeme okradeného, je nepřijatelné.

Tím, že nám někdo nařizuje jak (podle jakých kritérií) se máme rozhodovat, ome-

zuje naši osobní svobodu. Protidiskriminační zákony jsou tedy jednoznačně neliberální. Jejich zastánci by to měli přiznat a netvrdit naopak, že se jedná o zákony bránící svobodu před diskriminací.

Provádíme-li např. výběr zaměstnance, máme (morální) právo od uchazečů požadovat nejen jisté vzdělání a praxi, ale můžeme např. chtít, aby se jednalo o atraktivní ženu bílé pleti ve věku 20 až 30 let. Obhájci politiky nediskriminace řeknou, že podobné vlastnosti uchazeče nemají vztah k výkonu daného zaměstnání. Ale co když mají? A pokud skutečně ne, je zaměstnavatel za svou „iracionální“ preferenci „potrestán“ nižší produktivitou svého zvýhodňovaného pracovníka.

Zaměstnavatel navíc může racionálně zohledňovat i svůj nepeněžní užitek, který nesouvisí s tím, jak hodnotnou práci zaměstnanec vykoná. Pokud má člověk třeba „pouhý dobrý pocit“ ze zaměstnávání hezké ženy s pravivými názory, má právo tento svůj dobrý pocit zakalkulovat do rozhodování, koho na místo přijme.

Legitímní (a racionální) je i rozhodování na základě „předsudků“, což je vlastně jistá forma „statistického“ rozhodování. Zjišťování detailních informací o potenciálním partnerovi je pro rozhodovatele mnohdy nákladné, a tak se musí spokojit s úsudkem na základě příslušnosti daného člověka k nějaké skupině (národnostní, věkové atd.).

Závěr

Každý soukromý subjekt má morální právo (ne)uzavírat oboustranně dobrovolné smlouvy s kýmkoli chce a za jakýchkoli dohodnutých podmínek. Každý má tedy morální právo provádět jakoukoli diskriminaci (tedy i rasovou, národnostní apod.). Antidiskriminační zákony jsou tudíž nemorální – omezují lidskou svobodu, chcete-li přirozená lidská práva. Jedná se o vnitřně rozporuplnou a úchylnou socialistickou politiku a každý člověk mající úctu ke svobo-

dě nebo zbytky zdravého rozumu by jí měl odmítnout.

Bohužel jde o jeden z pilířů oficiální ideologie EU. Antidiskriminační zákonodárství se v Bruselu bujně rozvíjí bez velké pozornosti občanů, chybí jakákoli seriózní politická diskuse ve stylu „antidiskriminační politika ano či ne“. Většina občanů má jen mlhavou představu o tom, co antidiskriminační politika přináší do jejich životů. Pod vlivem demagogických kampaní pak velkou většinou vyslovují s touto politikou souhlas.

Navíc není v pravomoci žádného členského státu unie antidiskriminační politiku ze svého zákonodárství odstranit. Už to je dobrý důvod, proč z EU vystoupit! Evropští byrokraté a politici princip nediskriminace sotva v evolučním procesu zavrhnou. Tento princip se naopak stává vlajkovou lodí nového evropského socialismu.

Autor je studentem
Matematicko fyzikální fakulty
Univerzity Karlovy
www.sweb.cz/thanzak

Prosincová antidiskriminační ofenzíva vlády

Zákon o rovném zacházení

1. prosince 2004 vláda přijala usnesením 1193/2004 návrh zákona o rovném zacházení (antidiskriminační zákon), přičemž vláda odmítla variantu navrhovanou původně **Radou vlády pro lidská práva***, aby byl zřízen nový úřad, **Centrum pro rovné zacházení**, a doporučila předložit zákon v podobě, kdy agenda bude svěřena úřadu **Veřejného ochránce práv**. Podle návrhu vlády Ombudsman zaměstná 20 nových úředníků a roční náklady úřadu se zvýší o 12 milionů. Nový zákon má mj. rozšířit okruh vztahů, kde je diskriminace zakázaná, a trestné má být i „navádění k diskriminaci“.

Kvóty pro ženy v chystaném volebním zákoně

Rada vlády pro rovné příležitosti*, na svém prosincovém zasedání doporučila, aby na ministerstvech byla zřízena zvláštní „oddělení pro rovné příležitosti“ [Tisková zpráva

MPSV 7. 12. 2004]. Rada také doporučila vládě změnit volební zákon tak, aby zajistil přítomnost žen na kandidátních listinách.

22. 12. 2004 vláda uložila dopracovat ministři vnitra novelu volebního zákona. V návrhu tezí novely volebního zákona ministerstvo vnitra navrhuje, aby volební strana, která má na kandidátní listině méně než třetinu žen, dostala o 18 % nižší volební příspěvek. Ministerstvo práce a sociálních věcí navíc v rámci připomínkového řízení k návrhu novely volebního zákona navrhlo, aby se podle francouzského vzoru musely povinně na všech kandidátních listinách do Poslanecké sněmovny střídání kandidátů od shora dolů podle pohlaví. Ministr má předložit konečný návrh vládě do května letošního roku.

* **Rada vlády pro rovné příležitosti** a **Rada vlády pro lidská práva** mají své stálé sekretariáty. Počet placených funkcionářů a náklady tyto úřady nezveřejňují. Celkové náklady pro daňové poplatníky jen na platy ale přesahují deset milionů ročně. Obě rady by samozřejmě měly být bez náhrady zrušeny a zaměstnanci propuštěni. Výrazně by se tak omezilo zaplevelování práva škodlivou antidiskriminační legislativou.

ÚŘAD NA ZRUŠENÍ

V této rubrice představujeme úřady, které žijí z peněz daňových poplatníků a jejichž existence je zbytečná nebo dokonce škodlivá. Jsme přesvědčeni, že odstraňování zbytečných úřadů je jediná cesta k omezení korupce a účinná cesta ke snížení daňového břemene.

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest

Status: příspěvková organizace
Ministerstva průmyslu a obchodu

Administrativní náklady (2003):
186 milionů

Počet zaměstnanců (2003): 88

Činnost: Úřad koordinuje udělování investičních pobídek, tj. dotací a daňových úlev pro vybrané firmy. V rámci programů investičních pobídek byly jen v roce 2004 vyvoleným 35 firmám odpuštěny daně na deset let dopředu v hodnotě 30 miliard. Kromě odpuštěných daní stát loni 24 firmám vyplatil dotace „na vytvořená pracovní místa“ ve výši 2 miliardy korun. Od roku 1998 byly uděleny investiční pobídky v celkové výši až 120 miliard.

Hodnocení: Stát nemá přímo ani nepřímo rozhodovat o tom, která firma je perspektivnější. Úlevu a dotaci jedněm vždy platí druzí, pobídka pro jednoho vždy znamená znevýhodnění druhého. Systém pobídek tak škodí velké skupině firem a jednotlivců, kteří nesou břemeno vyšších daní a škodí i ekonomice jako celku v důsledku pokřiveného ekonomického prostředí. Samotný CzechInvest přitom hospodaří mimořádně nevhodně. Jak uvádí zpráva **Nejvyššího kontrolního úřadu***, „CzechInvest čerpal prostředky nevhodně ... nebo na jiný účel ... ve výběrových řízeních vybíral dodavatele s nejvyšší nabídkou ... kladný dopad pobízených investic na státní rozpočet bude místo předpokládaných 38 miliard nulový ... Hodnocení ekonomické efektivity podané CzechInvestem obsahovalo chybné, nepřesné a zkreslené údaje a nepodložené

předpoklady.“ [http://www.nku.cz/scripts/detail.asp?id=788]

Verdikt: Je třeba zrušit systém selektivních investičních pobídek v podobě odpuštěných daní a dotací a místo sazby nula pro vybrané a 31 pro zbytek zavést nedistorzní jednotnou daň pro všechny firmy. Celá agentura CzechInvest by měla být bez náhrady zrušena. Daňovým poplatníkům se ušetří peníze na provoz agentury, zaměstnanci budou moci pracovat užitečně v soukromém sektoru, budova bude moci být privatizována a ekonomika přestane být poškozována nerovnými podmínkami.

* NKÚ má 500 zaměstnanců, rozpočet 400 milionů korun a jeho úkolem je kontrolovat nakládání s veřejnými penězi. NKÚ by mohl zredukován, pokud by stát omezil své aktivity na role, které mu přísluší. Protože kdo by potřeboval kontrolovat CzechInvest, kdyby CzechInvest neexistoval a peníze na jeho provoz i udělované dotace by byly peníze, které by zůstaly daňovým poplatníkům?

Národní ústav odborného vzdělávání

Status: Příspěvková organizace Ministerstva školství

Roční náklady: 55 milionů

Počet zaměstnanců: 92

Činnost: Jak se hrdě chlubí na svých webových stránkách, ústav vznikl v r. 1950 s cílem „podpory výuky na obchodních školách, do jejichž programů byly nově začleněny zásady centrálního řízení a plánování hospodářství.“ Dnes úřad produkuje nepotřebné studie jako „Sociální partnerství v odborném vzdělávání v České republice“ či „Názory pracovníků úřadů práce na uplatnění absolventů škol“, vydává brožuru „Kam na střední školu“. Součástí instituce je Státní těsnopisný ústav, který „koordinuje výuku předmětů technika administrativy, obchodní korespondence a těsnopis na středních školách“.

Hodnocení: Ústav produkuje výstupy, které jsou jednak většinou nepotřebné a jednak obdobné výstupy produkuje řada dalších institucí pod Ministerstvem školství, např. **Ústav pro informace ve vzdělávání**, **Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání** či **Výzkumný ústav pedagogický**.

Verdikt: Úřad je anachronickým reliktem padesátých let a zrušen měl být dávno.

Nová podoba internetových stránek

www.petrmach.cz

kompletní archiv Laissez Faire od r. 1998
fulltextové vyhledávání ve stovkách článků

překlady a tlumočení

Mgr. Veronika Lásková

francouzština • angličtina • čeština

obchodní jednání, odborné texty, dokumenty

tel. 736 112 002

veronika.laskova@volny.cz

PŘEDPLATNÉ

**ZAÚJAL VÁS ČASOPIS
LAISSEZ FAIRE?**

**PŘEDPLAŤTE SI
JEJ ZA 100 Kč**

Předplatné zahrnuje
zasílání deseti čísel LF ročně každý
měsíc kromě července a srpna.

Kontaktujte Petra Macha:

Tel.: 603 228 753 • Email: mach@iol.cz

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, mach@iol.cz. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Dalibor Roháč. Internetový archiv: www.petrmach.cz. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597